

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 21. januára 2015*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Sociálna politika — Smernica 2000/78/ES — Článok 2 ods. 1, článok 2 ods. 2 písm. a) a článok 6 ods. 1 a 2 — Rozdielne zaobchádzanie na základe veku — Verejná služba — Dôchodkový systém — Vnútroštátna právna úprava, ktorá vylučuje započítanie obdobia školskej dochádzky absolvovaných pred dovŕšením veku 18 rokov“

Vo veci C-529/13,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Verwaltungsgerichtshof (Rakúsko) zo 16. septembra 2013 a doručený Súdnemu dvoru 8. októbra 2013, ktorý súvisí s konaním:

Georg Felber

proti

Bundesministerin für Unterricht, Kunst und Kultur,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predsedníčka druhej komory R. Silva de Lapuerta, podpredseda Súdneho dvora K. Lenaerts, vykonávajúci funkciu sudcu druhej komory, sudcovia J.-C. Bonichot, A. Arabadžiev (spravodajca) a J. L. da Cruz Vilaça,

generálny advokát: Y. Bot,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— rakúska vláda, v zastúpení: C. Pesendorfer, splnomocnená zástupkyňa,

— Európska komisia, v zastúpení: B.-R. Killmann a D. Martin, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: nemčina.

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 21 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), ako aj článku 2 ods. 1, článku 2 ods. 2 písm. a) a článku 6 ods. 1 a 2 smernice Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani (Ú. v. EÚ L 303, s. 16; Mim. vyd. 05/004, s. 79).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu, ktorého účastníkmi sú pán Felber a Bundesministerin für Unterricht, Kunst und Kultur (Spolkové ministerstvo školstva, umenia a kultúry, ďalej len „ministerstvo“) vo veci zamietnutia tohto ministerstva započítať, na účely výpočtu práv pána Felbera na dôchodok, obdobia školskej dochádzky, ktoré predchádzali jeho nástupu do služby.

Právny rámec

Smernica 2000/78

- 3 Podľa ustanovení článku 1 smernice 2000/78 „účelom tejto smernice je ustanovenie všeobecného rámca pre boj proti diskriminácii v zamestnaní a povolani na základe náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie, s cieľom zaviesť v členských štátoch uplatňovanie zásady rovnakého zaobchádzania“.

- 4 Článok 2 uvedenej smernice stanovuje:

„1. Na účely tejto smernice sa pod pojmom ‚zásada rovnakého zaobchádzania‘ rozumie, že nemá existovať žiadna priama alebo nepriama diskriminácia založená na ktoromkoľvek z dôvodov uvedených v článku 1.

2. Na účely odseku 1:

- a) o priamu diskrimináciu ide, ak sa z niektorého z dôvodov uvedených v článku 1 zaobchádza s jednou osobou nepriaznivejšie ako sa v porovnateľnej situácii zaobchádza, zaobchádzalo alebo by sa mohlo zaobchádzať s inou osobou;

...“

- 5 Článok 3 ods. 1 a 3 uvedenej smernice nazvaný „Rozsah“ v odsekoch 1 a 3 stanovuje:

„1. V rámci právomocí delegovaných na spoločenstvo sa bude táto smernica vzťahovať na všetky osoby, tak vo verejnom ako i v súkromnom sektore, vrátane verejných orgánov vo vzťahu k:

...

- c) podmienkam zamestnania a pracovným podmienkam vrátane podmienok prepúšťania a odmeňovania;

...

3. Táto smernica sa nevzťahuje na žiadne dávky poskytované štátnymi alebo podobnými systémami, vrátane štátneho systému sociálneho zabezpečenia alebo sociálnej ochrany.“

6 Článok 6 uvedenej smernice znie takto:

„1. Bez ohľadu na článok 2 ods. 2, členské štáty môžu stanoviť, že rozdiely v zaobchádzaní z dôvodu veku nie sú diskrimináciou, ak v kontexte vnútroštátnych právnych predpisov sú objektívne a primerane odôvodnené oprávneným cieľom, vrátane zákonnej politiky zamestnanosti, trhu práce a cieľov odbornej prípravy, a ak prostriedky na dosiahnutie tohto cieľa sú primerané a nevyhnutné.

Takéto rozdiely v zaobchádzaní môžu okrem iného zahrňovať:

- a) stanovenie osobitných podmienok prístupu k zamestnaniu a odbornej príprave, zamestnaniu a povolaniu vrátane podmienok prepúšťania a odmeňovania pre mladých a starších pracovníkov a osoby s opatrovateľskými povinnosťami, aby sa podporila ich profesionálna integrácia alebo aby sa zabezpečila ich ochrana;
- b) stanovenie podmienok minimálneho veku, odbornej praxe alebo rokov služby pre prístup k zamestnaniu alebo k určitým výhodám, ktoré so zamestnaním súvisia;

...

2. Bez ohľadu na článok 2 ods. 2, členské štáty môžu určiť, že v zamestnaneckých systémoch sociálneho zabezpečenia stanovenie veku pre možnosť alebo nárok na odchod do starobného alebo invalidného dôchodku vrátane stanovenia odlišných vekových hraníc v uvedených systémoch pre zamestnancov alebo skupiny, alebo kategórie zamestnancov a využitie vekového kritéria v kontexte takýchto systémov v poistných matematických výpočtoch nie je diskrimináciou na základe veku za predpokladu, že dôsledkom tohto nebude diskriminácia na základe pohlavia.“

7 Článok 7 smernice 2000/78, nazvaný „Pozitívne konanie“, v odseku 1 stanovuje:

„Zásada rovnakého zaobchádzania nebude brániť žiadnemu členskému štátu, aby s cieľom zabezpečiť úplnú rovnosť v praxi naďalej ponechal v platnosti alebo prijal osobitné opatrenia na zamedzenie alebo kompenzáciu nevýhod súvisiacich s niektorým z dôvodov podľa článku 1.“

Rakúske právo

- 8 § 53, § 54 a § 56 federálneho zákona o dôchodkových právach spolkových úradníkov, ich pozostalých a členov ich rodiny (zákon o dôchodkoch z roku 1965) [Bundesgesetz über die Pensionsansprüche der Bundesbeamten, ihrer Hinterbliebenen und Angehörigen (Pensionsgesetz 1965)] z 18. novembra 1965 (BGBl., 340/1965, ďalej len „PG 1965“), v znení účinnom v čase skutkových okolností veci samej stanovovali:

„Obdobia predchádzajúce nástupu do služby, ktoré sa majú zohľadniť pri výpočte dôchodkových bodov

§ 53 ods. 1 Porovnateľné obdobia sú tie, ktoré sú uvedené v odsekoch 2 až 4, pokiaľ predchádzajú dátumu, od ktorého začína plynúť obdobie spolkovej služby, ktoré možno zohľadniť na účely dôchodku. Tieto obdobia sa zarátajú započítaním.

(2) Započítavajú sa nasledujúce obdobia:

...

- h) dĺžka ukončenej časti štúdia absolvovaného na... strednej odbornej škole, vyššej odbornej škole, akadémii alebo obdobnej vzdelávacej inštitúcii, pokiaľ nedošlo k prekročeniu minimálnej dĺžky školskej dochádzky.

...

Vylúčenie započítania a vzdanie sa nárokov

§ 54...

(2) Nezapočítavajú sa nasledovné porovnateľné obdobia:

a) obdobia, ktoré úradník absolvoval pred dovŕšením veku 18 rokov...

...

Osobitný príspevok

§ 56 ods. 1 Úradník musí odvieť osobitný príspevok, pokiaľ Bund nedostane za započítané porovnateľné obdobia sumu za takzvaný prevod v súlade s normami práva sociálneho zabezpečenia...“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 9 Pán Felber, narodený v roku 1956, vykonáva povolanie profesora a je úradníkom v službe pre Bund (Spolkový štát) od roku 1991.
- 10 Porovnateľné obdobia predchádzajúce jeho nástupu do úradnej služby boli na účely výpočtu jeho práv na dôchodok určené rozhodnutím prijatým v roku 1992. Na účely výpočtu práv na dôchodok pána Felbera boli zohľadnené len obdobia odbornej prípravy a zamestnania absolvované po dovŕšení veku 18 rokov. Obdobie odbornej prípravy, ktoré absolvoval pred dovŕšením veku 18 rokov, v tomto prípade tri roky štúdia, sa v dôsledku toho nezapočítalo. Pán Felber požiadal o započítanie tohto obdobia alebo doplatenie osobitného príspevku na základe rozsudku Hütter (C-88/08, EU:C:2009:381).
- 11 Landesschulrat für Salzburg (Krajinská rada pre oblasť školstva spolkovej krajiny Salzburgsko) zamietla žiadosť rozhodnutím z 25. novembra 2010 z dôvodu, že § 54 ods. 2 písm. a) PG 1965 neumožňuje započítanie období odbornej prípravy absolvovaných pred dovŕšením veku 18 rokov vo vzťahu k úradníkom, na ktorých sa, ako na pána Felbera, vzťahuje § 88 ods. 1 PG 1965, pretože boli prijatí do zamestnania pred 1. májom 1995. Pán Felber sa voči tomuto rozhodnutiu Landesschulrat für Salzburg odvolal na Bundesministerin, ale jeho odvolanie bolo zamietnuté rozhodnutím z 1. decembra 2011.
- 12 Pán Felber následne podal sťažnosť proti tomuto rozhodnutiu na Verfassungsgerichtshof (Ústavný súd), ktorý sa vyhlásil za nepríslušný rozhodnutím z 5. marca 2012 v prospech vnútroštátneho súdu, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania. Verfassungsgerichtshof však rozhodol, že normy uplatňujúce sa na uznanie období odbornej prípravy predchádzajúcich nástupu do služby pri výpočte výšky starobného dôchodku sa odchyľujú od tých, ktoré sa uplatňujú na uznanie týchto období s cieľom určenia výšky platu úradníkov, sú v súlade s ústavnou zásadou rovnosti zaobchádzania.
- 13 Podľa vnútroštátneho súdu rozsudok Hütter (EU:C:2009:381) vyžaduje, aby sa pristúpilo k novému nediskriminačnému počítaniu období zamestnania a období odbornej prípravy absolvovaných dotknutým zamestnancom pred dovŕšením veku 18 rokov. Vnútroštátny súd sa preto pýta, či je potrebné pristúpiť k tomuto novému nediskriminačnému počítaniu nielen na účely nárokov na odmenu, ale aj práv na dôchodok.

14 Za týchto podmienok Verwaltungsgerichtshof rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

- „1. Bez toho, aby bol dotknutý článok 52 ods. 1 [Charty] a článok 6 smernice [2000/78], ide o (priame) rozdielne zaobchádzanie na základe veku v zmysle článku 21 ods. 1 Charty a článku 2 ods. 1 a článku 2 ods. 2 písm. a) [tejto] smernice, keď sa obdobia štúdia na strednej alebo vyššej odbornej škole úradníkovi započítajú len v tom prípade, ak nasledovali po dovŕšení veku 18 rokov, pričom uvedené obdobia majú vplyv nielen na budúce právo na dôchodok, ale aj na jeho výšku a uvedený dôchodok (celkový dôchodok) sa podľa vnútroštátneho práva považuje za pokračovanie vo vyplácaní odmeny v rámci verejnoprávneho služobného pomeru, ktorý naďalej existuje aj po odchode úradníka do dôchodku?
2. V prípade kladnej odpovede: Môže sa úradník – pri absencii odôvodnenia v zmysle článku 52 ods. 1 Charty, resp. článku 6 smernice [2000/78] (v tejto súvislosti pozri tretiu otázku nižšie) – v konaní o žiadosti o započítanie období služby odvolávať na priamu uplatniteľnosť článku 21 Charty, resp. článku 2 smernice [2000/78] aj vtedy, keď v tom čase ešte nie je na dôchodku, keďže podľa vnútroštátneho práva by sa voči nemu – keby v čase jeho odchodu do dôchodku nedošlo k zmene právnej úpravy – v konaní vo veci výpočtu dôchodku alebo pri opätovnom podaní žiadosti o započítanie týchto období mohla uplatniť námietka právoplatnosti zamietnutia takejto žiadosti?
3. V prípade kladnej odpovede: Je uvedené rozdielne zaobchádzanie v zmysle článku 52 ods. 1 Charty, resp. článku 6 ods. 1, resp. ods. 2 [smernice 2000/78]
  - a) odôvodnené tým, aby sa aj osobám, pri ktorých dátum dovŕšenia veku začatia školskej dochádzky nasleduje po dátume začiatku školského roka v roku nástupu do školy, resp. osobám, ktoré absolvujú formu školskej dochádzky s predĺženou stredoškolskou časťou a z tohto dôvodu musia v záujme ukončenia štúdia chodiť do školy aj po dovŕšení veku 18 rokov, poskytli rovnaké podmienky ako osobám, ktoré strednú alebo vyššiu odbornú školu ukončia už pred dovŕšením veku 18 rokov, aj keď sa započítanie období školskej dochádzky po dovŕšení veku 18 rokov neobmedzuje na uvedené prípady;
  - b) odôvodnené tým, aby sa obdobia, počas ktorých z všeobecného hľadiska nejde o produktívny život a v dôsledku toho sa neodvádzajú nijaké príspevky, vylúčili z budúcich nárokov, a existuje také odôvodnenie bez ohľadu na okolnosť, že ani za obdobia návštevy stredných alebo vyšších odborných škôl po dovŕšení veku 18 rokov najprv netreba odvádzať nijaké príspevky a že v prípade neskoršieho započítania týchto období vzdelávania je tiež nutné odvieť osobitný príspevok na dôchodok;
  - c) odôvodnené, pretože vylúčenie započítania období služby pred dovŕšením veku 18 rokov treba považovať za rovnocenné so stanovením „v zamestnaneckých systémoch sociálneho zabezpečenia... veku pre možnosť alebo nárok na odchod do starobného... dôchodku“ v zmysle článku 6 ods. 2 smernice [2000/78]?“

O prejudiciálnych otázkach

Úvodné pripomienky

15 Svojimi otázkami vnútroštátny súd žiada Súdny dvor, aby vyložil zásadu zákazu diskriminácie na základe veku zakotvenú v článku 21 Charty a zhmotnenú v smernici 2000/78.

- 16 Ako vyplýva z judikatúry Súdneho dvora, pokiaľ členské štáty prijímú opatrenia spadajúce do pôsobnosti smernice 2000/78, ktorá v oblasti zamestnania a povolania spresňuje zásadu zákazu diskriminácie na základe veku, musia konať v súlade s touto smernicou (pozri v tomto zmysle rozsudky Prigge a i., C-447/09, EU:C:2011:573, bod 48, ako aj Tyrolean Airways Tiroler Luftfahrt, C-132/11, EU:C:2012:329, bod 22).
- 17 Za týchto podmienok treba otázky položené v rámci sporu, o aký ide vo veci samej, a to medzi jednotlivcom a vnútroštátnym správnym orgánom, preskúmať z hľadiska samotnej smernice 2000/78.

O prvej a tretej otázke

- 18 Svojou prvou a treťou otázkou, ktoré je potrebné preskúmať spolu, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa majú článok 2 ods. 1, článok 2 ods. 2 písm. a) a článok 6 ods. 1 a 2 smernice 2000/78 vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá vylučuje započítanie období školskej dochádzky absolvovaných úradníkom pred dovŕšením veku 18 rokov na účely priznania nároku na dôchodok a na účely výpočtu výšky starobného dôchodku, napriek tomu, že sú tieto obdobia započítané v prípade, keď boli absolvované po dovŕšení tohto veku.
- 19 V prvom rade treba overiť, či vnútroštátna právna úprava vo veci samej patrí do pôsobnosti smernice 2000/78. V tomto ohľade z článku 3 ods. 1 písm. a) a c) uvedenej smernice vyplýva, že táto smernica sa v rámci právomocí zverených Európskej únii vzťahuje „na všetky osoby, tak vo verejnom ako i v súkromnom sektore, vrátane verejných orgánov“, vo vzťahu jednak k „podmienkam prístupu k zamestnaniu... vrátane kritérií výberu a podmienok náboru, bez ohľadu na oblasť činnosti a na všetkých úrovniach profesionálnej hierarchie“, a jednak „podmienkam zamestnania a pracovným podmienkam vrátane podmienok prepúšťania a odmeňovania“.
- 20 Pôsobnosť smernice 2000/78 sa musí preto vzhľadom na článok 3 ods. 1 písm. c) a článok 3 ods. 3 tejto smernice v spojení s jej odôvodnením 13 chápať tak, že nezahŕňa systémy sociálneho zabezpečenia a sociálnej ochrany, ktorých dávky sa nepovažujú za odmenu v zmysle, aký má tento pojem v rámci uplatnenia článku 157 ods. 2 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudky HK Danmark, C-476/11, EU:C:2013:590, bod 25 a Dansk Jurist- og Økonomforbund, C-546/11, EU:C:2013:603, bod 25).
- 21 Pojem „odmena“ v zmysle článku 157 ods. 2 ZFEÚ zahŕňa všetky dávky v hotovosti alebo v naturáliách, súčasné alebo budúce, pokiaľ sú vyplácané, hoci nepriamo, zamestnávateľom pracovníkovi z dôvodu jeho zamestnania (rozsudky HK Danmark, EU:C:2013:590, bod 26 a Dansk Jurist- og Økonomforbund, EU:C:2013:603, bod 26).
- 22 Predmetom vo veci samej je nezapočítanie, na účely výpočtu dôchodkových bodov, období školskej dochádzky, ktoré absolvoval pán Felber pred dovŕšením veku 18 rokov a pred jeho nástupom do služby pre Bund.
- 23 Ako vyplýva z rozhodnutia vnútroštátneho súdu, výška starobného dôchodku závisí od období služby a porovnateľných období, ako aj platu, ktorý poberal úradník. Starobný dôchodok predstavuje budúcu platbu v hotovosti vyplatenú zamestnávateľom svojim zamestnancom priamo v dôsledku pracovného pomeru týchto zamestnancov. Tento dôchodok je vo vnútroštátnom práve považovaný za odmenu, ktorá sa naďalej vypláca v oblasti služobného pomeru, ktorý pokračuje po tom, ako úradník začne poberať dôchodkové dávky. Uvedený dôchodok preto z tohto dôvodu predstavuje odmenu v zmysle článku 157 ods. 2 ZFEÚ.

- 24 Z vyššie uvedeného vyplýva, že v dôsledku vylúčenia časti úradníkov z možnosti, aby im boli započítané obdobia školskej dochádzky absolvované pred dovŕšením veku 18 rokov na účely výpočtu takéhoto starobného dôchodku, článok 54 ods. 2 písm. a) PG 1965 ovplyvňuje podmienky odmeňovania úradníkov v zmysle článku 3 ods. 1 písm. c) smernice 2000/78. Táto smernica sa preto uplatňuje v takej situácii, o akú ide vo veci samej.
- 25 Po druhé, pokiaľ ide o otázku, či právna úprava vo veci samej obsahuje rozdiel v zaobchádzaní na základe veku v prípade zamestnania a povolania, je potrebné konštatovať, že podľa článku 2 ods. 1 smernice 2000/78 sa má „zásada rovnakého zaobchádzania“ chápať ako neexistencia akejkoľvek priamej alebo nepriamej formy diskriminácie založenej na jednom z dôvodov uvedených v článku 1 tejto smernice, medzi ktorými sa uvádza vek. Článok 2 ods. 2 písm. a) tejto smernice spresňuje, že na účely uplatňovania odseku 1 tohto článku ide o priamu diskrimináciu vtedy, ak sa z niektorého z dôvodov uvedených v článku 1 tejto smernice zaobchádza s jednou osobou nepriaznivejšie ako sa v porovnateľnej situácii zaobchádza, zaobchádzalo alebo by sa mohlo zaobchádzať s inou osobou.
- 26 V súlade s článkom 53 ods. 2 písm. h) PG 1965 sa musí zohľadniť dĺžka ukončenej časti štúdia absolvovaného úradníkom na strednej alebo vyššej odbornej škole, akadémii alebo obdobnej vzdelávacej inštitúcii, pokiaľ nedošlo k prekročeniu minimálnej dĺžky školskej dochádzky. Článok 54 ods. 2 písm. a) PG 1965 však obmedzuje toto započítanie na obdobia, ktoré úradníci absolvovali po dovŕšení veku 18 rokov.
- 27 Ako uviedol vnútroštátny súd, vnútroštátna právna úprava, o akú ide vo veci samej, zvyhodňuje osoby, ktoré ukončia alebo absolvujú takúto časť štúdií po dovŕšení ich 18 roku života, keďže sa im započítajú obdobia školskej dochádzky, ktoré absolvovali na strednej alebo vyššej odbornej škole pred ich nástupom do služby pre Bund. Právna úprava tejto povahy zavádza rozdielne zaobchádzanie s osobami v závislosti od veku, v akom absolvovali svoju školskú prípravu. Toto kritérium môže zachádzať až tak ďaleko, že vedie k rozdielnemu zaobchádzaniu medzi dvoma osobami, ktoré absolvovali ten istý typ odbornej prípravy, a to výlučne v závislosti od veku týchto osôb. Takéto ustanovenie v dôsledku toho zavádza rozdielne zaobchádzanie založené na kritériu veku v zmysle článku 2 ods. 1 a 2 písm. a) smernice 2000/78 (pozri analogicky rozsudok Hütter, EU:C:2009:381, bod 38).
- 28 Po tretie treba preskúmať, či by toto rozdielne zaobchádzanie mohlo byť odôvodnené v zmysle článku 6 ods. 1 smernice 2000/78.
- 29 Prvý pododsek tohto ustanovenia spresňuje, že členské štáty môžu stanoviť, že rozdiely v zaobchádzaní na základe veku nepredstavujú diskrimináciu, ak sú v kontexte vnútroštátnych právnych predpisov objektívne a primerane odôvodnené legitímnym cieľom, najmä politiky zamestnanosti, trhu práce a odbornej prípravy, a ak prostriedky na dosiahnutie tohto cieľa sú primerané a nevyhnutné.
- 30 Po prvé, pokiaľ ide o otázku, či je cieľ sledovaný vnútroštátnou právnou úpravou vo veci samej legitímny, Súdny dvor opakovane rozhodol, že členské štáty disponujú širokou mierou voľnej úvahy nielen pri sledovaní cieľa stanoveného spomedzi iných cieľov v oblasti sociálnej politiky a zamestnania, ale aj pri definícii opatrení, ktorými možno tieto ciele dosiahnuť (rozsudok Specht a i., C-501/12 až C-506/12, C-540/12 a C-541/12, EU:C:2014:2005, bod 46 a citovaná judikatúra).
- 31 V tomto ohľade so spisu, ktorým disponuje Súdny dvor vyplýva, že zohľadnenie období predchádzajúcich nástupu do služby úradníka, ktoré absolvoval mimo služobného pomeru, predstavuje odlišnú právnu úpravu, ktorá bola zavedená z dôvodu, aby nedochádzalo k znevýhodňovaniu v zmysle nadobúdania práv na dôchodok tých úradníkov, ktorí absolvovali pred ich nástupom do služby pre Bund vyššiu odbornú prípravu v porovnaní s úradníkmi, ktorých zamestnanie nepodlieha žiadnej podmienke osobitnej odbornej prípravy a ktorí v dôsledku toho mohli nastúpiť do služby pre Bund vo veku 18 rokov. Právne predpisy týkajúce sa dôchodkového systému úradníkov sú preto navrhnuté takým spôsobom, aby celkový počet odpracovaných rokov, ktorý sa zohľadňuje pri výpočte výšky starobného dôchodku, vychádzal z dovŕšenia minimálneho veku požadovaného na nástup do štátnej

služby. Cieľom vnútroštátnej právnej úpravy vo veci samej je zjednotiť dátum začiatku platenia príspevkov do dôchodkového systému, a teda zachovanie vekovej hranice na odchod do dôchodku. V danom kontexte možno vylúčenie započítania období školskej prípravy pred dovŕšením veku 18 rokov odôvodniť tým, že dotknutá osoba počas týchto období v zásade nevykonáva žiadnu platenú činnosť, ktorá by bola dôvodom na platenie príspevkov do dôchodkového systému.

- 32 V rozsahu, v akom sledovanie takého cieľa umožňuje zabezpečiť dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania pre všetky osoby v danom sektore a vo vzťahu k základnému prvku ich pracovného pomeru, ako je okamih odchodu do dôchodku, môže tento cieľ predstavovať legitímny cieľ politiky zamestnanosti (pozri analogicky rozsudok Komisia/Maďarsko, C-286/12, EU:C:2012:687, bod 61).
- 33 Po druhé treba overiť, podľa samotného znenia článku 6 ods. 1 smernice 2000/78, či sú prostriedky stanovené na uskutočnenie tohto cieľa, v rámci širokej miery voľnej úvahy priznanej členským štátom, ktorá je pripomenutá v bode 30 tohto rozsudku, primerané a nevyhnutné.
- 34 Na jednej strane, pokiaľ ide o primeranosť článku 54 ods. 2 písm. a) PG 1965, zo spisu predloženého Súdneho dvoru vyplýva, že minimálny vek na prijatie do zamestnania v rámci verejnej služby je stanovený na 18 rokov, a teda úradník môže byť zaradený do dôchodkového systému úradníkov a odvádzať príspevky do tohto systému len po dovŕšení tohto veku.
- 35 V dôsledku toho vylúčením, v zmysle tohto ustanovenia, započítania období odbornej prípravy absolvovanej pred dovŕšením veku 18 rokov možno dosiahnuť legitímny cieľ spočívajúci v prijatí politiky zamestnávania takej povahy, aby sa všetkým osobám zaradeným do dôchodkového systému úradníkov umožnilo začať odvádzať príspevky v rovnakom veku, nadobudnúť právo poberať celkový starobný dôchodok, a tak zabezpečiť rovnosť zaobchádzania medzi úradníkmi.
- 36 Na druhej strane, pokiaľ ide o otázku, či vnútroštátna právna úprava vo veci samej nejde nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie sledovaného cieľa, je potrebné pripomenúť, že otázka, ktorá je predmetom sporu vo veci samej, upravuje len započítanie období odbornej prípravy absolvovanej na strednej alebo vyššej odbornej škole, nie však období zamestnania ako v prípade veci, v ktorej bol vydaný rozsudok Hütter (EU:C:2009:381).
- 37 V tomto ohľade sa vnútroštátna právna úprava vo veci samej zdá byť v súlade s odôvodnením predloženým vnútroštátnym súdom, konkrétne, aby sa obdobia, počas ktorých dotknutá osoba neodvádza nijaké príspevky do dôchodkového systému, vylúčili z počítania starobného dôchodku.
- 38 Na jednej strane totiž také obdobia školskej prípravy, ako vo veci samej, nie sú dôvodom na vyplácanie daných príspevkov. Na druhej strane, pokiaľ ide o obdobia školskej dochádzky absolvovanej úradníkom po dovŕšení veku 18 rokov, z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že sa nepovažujú za obdobia porovnateľné s rokmi služby, a teda môžu byť zohľadnené pri výpočte dôchodkových bodov len pod podmienkou uvedenou v článku 56 PG 1965, že sa do dôchodkového systému zaplatí osobitný príspevok, ktorý zodpovedá chýbajúcim príspevkom. Zo spisu predloženého Súdneho dvoru vyplýva, že tento osobitný príspevok predstavuje náhradu za nezaplatenie povinných príspevkov dotknutou osobou do dôchodkového systému počas týchto období školskej dochádzky. Daný osobitný príspevok plní preto kompenzačnú funkciu.
- 39 Za týchto podmienok vzhľadom na širokú mieru voľnej úvahy priznanú členským štátom nielen pri sledovaní konkrétneho cieľa v oblasti sociálnej politiky a zamestnania, ale aj pri definícii opatrení, ktorými možno tento cieľ dosiahnuť, také opatrenie, ako je stanovené v článku 54 ods. 2 písm. a) PG 1965, je primerané na dosiahnutie cieľov uvedených v bodoch 31 a 32 tohto rozsudku a nejde nad rámec toho, čo je nevyhnutné na ich dosiahnutie.

- 40 V dôsledku toho je potrebné na prvú a tretiu otázku odpovedať tak, že článok 2 ods. 1, článok 2 ods. 2 písm. a) a článok 6 ods. 1 smernice 2000/78 sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá vylučuje započítanie období školskej dochádzky absolvovaných úradníkom pred dovŕšením veku 18 rokov na účely priznania práv na dôchodok a výpočtu výšky jeho starobného dôchodku, vzhľadom na to, že na jednej strane je objektívne a primerane odôvodnená legitímnym cieľom v oblasti politiky zamestnanosti a trhu práce a na druhej strane predstavuje primeraný a nevyhnutný prostriedok na dosiahnutie tohto cieľa.

O druhej otázke

- 41 S prihliadnutím na odpoveď na prvú a tretiu otázku nie je potrebné odpovedať na druhú otázku.

O trovách

- 42 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

Článok 2 ods. 1, článok 2 ods. 2 písm. a) a článok 6 ods. 1 smernice Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani, sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá vylučuje započítanie období školskej dochádzky absolvovaných úradníkom pred dovŕšením veku 18 rokov na účely priznania práv na dôchodok a výpočtu výšky jeho starobného dôchodku, vzhľadom na to, že na jednej strane je objektívne a primerane odôvodnená legitímnym cieľom v oblasti politiky zamestnanosti a trhu práce a na druhej strane predstavuje primeraný a nevyhnutný prostriedok na dosiahnutie tohto cieľa.

Podpisy